

N:o 37.

Ank. till Riksd. kansli den 19 februari 1904, kl. 5 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående jord-
byte vid Gnesta järnvägsstation.*

(I. A.)

Under återopande af utdrag af statsrådsprotokollet öfver civil-
ärenden den 31 december 1903 har Kungl. Maj:t i en till Riksdagen
aflåten proposition (n:o 33) föreslagit Riksdagen medgifva, att med ägarne
af lägenheten Gnesta n:o 4, afsöndrad från $\frac{1}{2}$ mantal Gnesta Neder-
gård n:o 1 litt. C i Frustuna socken af Södermanlands län, måtte träffas
aftal om byte af det vid Gnesta järnvägsstation belägna, statens järn-
vägar tillhöriga tomtområde om 6,510,61 kvadratmeter, som å en af
kommissionslandtmätaren Oskar B. Déhn åren 1901—1903 upprättad
karta med beskrifning finnes betecknad med ägofigurerna A₀, A₁, A₂,
B₁, B₂, C₁, C₂, D₁, D₂, E₁ och E₂, mot omförmälda lägenhet Gnesta
n:o 4, med skyldighet för ägarne af samma lägenhet att i mellangift
till statens järnvägar erlægga ett belopp af 4,111 kronor 61 öre samt
tillhandahålla lägenheten fri från in-teckningar och andra förpliktelser.

Departementschefen har till förenämnda statsrådsprotokoll i detta
ärende anført följande:

»Uti den till 1901 års Riksdag aflåtna proposition angående stats-
verkets tillstånd och behof äskade Kungl. Maj:t, bland andra anslag till

nya byggnader och anläggningar vid statens järnvägstrafik, ett belopp af 18,000 kronor att användas till uppförande vid Gnesta järnvägsstation af kolbås för 6,000 ton jämte därför erforderlig tomtanskaffning och spårplanering.

Till stöd för detta anslagsbehof hade järnvägsstyrelsen anført, att det dåvarande kolbåset vid Gnesta järnvägsstation, hvilket rymde allenast omkring 2,500 ton kol, upptog hela den för sådant ändamål lämpligen användbara delen af stationsområdet, hvarför ny båsanläggning å annan plats måste utföras för det större kolupplag, som numera måste finnas vid denna station.

Sedan Riksdagen i skrifvelse den 26 mars 1901 anmält, att Riksdagen å riksstatens sjätte hufvudtitel för år 1902 anvisat, bland andra anslag till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens järnvägstrafik, ifrågavarande belopp, 18,000 kronor, har Eders Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 3 maj 1901 bemyndigat järnvägsstyrelsen att utföra, bland annat, ifrågavarande anordningar vid Gnesta järnvägsstation, med rätt för järnvägsstyrelsen att, om öfverskott å anslag skulle uppstå vid utförandet af något af berörda arbeten, använda därigenom uppkommande tillgångar till täckande af sådana brister å andra af ifrågavarande arbeten, som icke kunnat undvikas.

Uti underdånig skrifvelse den 23 maj 1903 har järnvägsstyrelsen meddelat, att styrelsen låtit verkställa utredning, huruvida det för omnämnda anläggningar vid Gnesta järnvägsstation nödiga jordområde, beläget mellan statsbanans område vid stationen och Frösjön, kunde förvärfvas genom utbyte mot sådan statens järnvägar tillhörig mark vid berörda station, som kunde finnas vara för statsbanan obehöflig. Af denna utredning hade framgått, att såsom vederlag för den jord, som för ifrågakomna ändamål erfordrades, lämpligen kunde lämnas statens järnvägar tillhöriga tomtplatser vid Gnesta stationssamhälle.

Dessa senare områden funnes utlagda å en skrifvelsen närsluten, af kommissionslandtmätaren Oskar B. Déhn åren 1901—1903 upprättad karta, af hvilken karta med därtill hörande beskrifning jämte ett af bemälda Déhn, kronfogden C. M. Hall och disponenten I. Heyman upprättadt värderingsinstrument inhämtades, att ifrågavarande tomtplatser, som betecknats med A₀, A₁, A₂, B₁, B₂, C₁, C₂, D₁, D₂, E₁ och E₂, innefattande en areal af tillhoppa 6,510,61 kvadratmeter och åsatts ett värde af 17,464 kronor 11 öre. Den mark, som genom bytet skulle tillfalla statens järnvägar, utgjordes af lägenheten Gnesta n:o 4, afsöndrad från $\frac{1}{2}$ mantal Gnesta Nedergård n:o 1 litt. C. i Frustuna socken af Södermanlands län, och funnes angifven å en skrifvelsen

jämväl bifogad, af kommissionslandtmätaren Déhn åren 1901—1903 upprättad karta, af hvilken karta med tillhörande beskrifning jämte förberörda värderingsinstrument framginge, att området innefattade en areal af 2 hektar 67 ar 5 kvadratmeter samt åsatts ett värde, efter 5,000 kronor för hektar, af 13,352 kronor 50 öre. Detta område ägdes numera af Albert D. Jones, Hugo Hahr, J. F. Söderström, Charlotte Widegren, E. M. Widegren och K. A. Widegren, hvilka den 31 juli 1902 därå erhållit lagfart.

I en skrifvelsen bilagd, den 19 april 1903 dagtecknad skrift hade bemälda jordägare förklarat sig villiga att ingå å det föreslagna bytet med skyldighet för dem att, en för alla och alla för en, ansvara för utbetalandet till statens järnvägar af skillnaden mellan värdena af de i bytet ingående jordområden eller 4,111 kronor 61 öre äfvensom att tillhandahålla den dem tillhöriga jorden fri från alla gravationer af hvad namn och beskaffenhet det vara månne.

Då den mark, som sålunda skulle komma att af statens järnvägar förvärfvas, ehuru ej tjänlig till byggnadsplatser för boningshus, dock vore lämplig såväl för nu afsedda anläggningar som för förläggande därstädes af framdeles erforderliga lokomotivstallar med vändskifva, samt de tomtplatser, som skulle genom bytet frånhändas statens järnvägar, icke vore för något järnvägsdriftens ändamål eller behof användbara, har järnvägsstyrelsen anhållit om tillstånd att å angifna grunder verkställa ifrågakvarande jordbyte.

I likhet med järnvägsstyrelsen finner jag förevarande jordbyte för statens järnvägar förmånligt. Mot de värden, som åsatts de i bytet ingående områdena, synes ej något vara att erinra. Det statens järnvägar tillhöriga tomtområdet, hvilket genom expropriation förvärfvats i sammanhang med järnvägens framdragande och stationens anläggande, har af värderingsmännen åsatts ett jämförelsevis högt värde, enär det innefattar synnerligen väl belägna tomter.

Lägenheten Gnesta n:o 4, hvilken på grund af dess läge och markens beskaffenhet icke lämpar sig till byggnadsplatser för boningshus, har däremot, såsom förut anförts, icke ansetts kunna åsättas högre genomsnittsvärde än 5,000 kronor för hektar. Lägenhetens nuvarande ägare hafva, på sätt handlingarna i ärendet utvisa, år 1902 inköpt densamma jämte ett angränsande mindre jordområde om 2,15 ar för ett belopp af 13,632 kronor 81 öre.

Af det anslag till belopp af 18,000 kronor, som, enligt hvad jag förut erinrat, anvisats för oförmålda anläggningar vid Gnesta järn-

vägsstation med därför erforderlig tomtanskaffning, hade, enligt af järnvägsstyrelsen lämnad uppgift, 9,800 kronor beräknats åtgå för själfva jordförvärfvet. Genom det nu ifrågasatta jordbytet skulle således å anslagsbeloppet uppstå en besparing af 9,800 kronor, hvarförutom statens järnvägar skulle erhålla en mellangift af 4,111 kronor 61 öre.»

Då behovet för järnvägen af den mark, som nu är afsedd att för densammas räkning förvärfvas, synes vara ådagalagdt, *då* det nu ifrågasatta sättet för sådant förvärf torde vara förmånligare än om marken skulle tillvinnas statsverket genom expropriation, *då* det tomtområde, som skall statens järnvägar frånhandlas, icke kan, efter hvad upplyst blifvit, beräknas komma att blifva för det allmännas räkning behöfligt, *och då* det värde, som åsatts berörda område, hvarifrån vederbörande distriktskassa, enligt hvad utskottet inhämtat, för uthyrda tomtplatser uppburit i årshyror tillsammans 699 kronor 67 öre, icke synes vara för lågt, anser sig utskottet böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande framställning och hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts ofvan omförmälda proposition
må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 19 februari 1904.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.
